

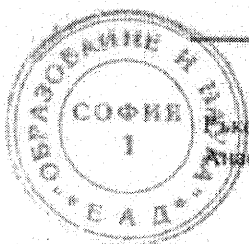
СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС

АКТИВ

РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ	сума (в хил. лв.) 2017	сума (в хил. лв.) 2016
а	1	2
A. Нетекущи (дълготрайни) активи		
I. Нематериални активи		
1. Концесии, патенти, лицензи, търговски марки, програмни продукти и други подобни права и активи	2	2
Общо за група I:	2	2
II. Дълготрайни материални активи		
1. Земи и сгради, в т. ч.:	2 230	2 241
- земи	711	711
- сгради	1 519	1 530
2. Машини, производствено оборудване и апаратура	410	356
3. Съоръжения и други	53	64
4. Предоставени аванси и дълготрайни материални активи в процес на изграждане	65	55
Общо за група II:	2 758	2 716
III. Отсрочени данъци	1	1
Общо за раздел A:	2 761	2 719

Съставител:
Владимир Кръстанов

15.03.2018 г.

Ръководител:
Анастасия Бонева

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейн Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска - Управител
21 март 2018 г.

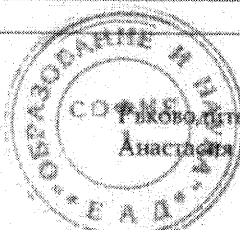

Камелия Терзийска
Регистриран одитор

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС (продължение)

РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ а	сума (в хил. лв.) 2017 1	сума (в хил. лв.) 2016 2
Б. Текущи (краткотрайни) активи		
I. Материални запаси		
1. Суровини и материали	186	187
2. Незавършено производство	459	336
3. Продукция и стоки, в т. ч.: - продукция	217 217	173 173
Общо за група I:	862	696
II. Вземания		
1. Вземания от клиенти и доставчици, в т. ч.: над 1 година	493 238	522 206
2. Други вземания	29	36
Общо за група II:	522	558
III. Парични средства, в т. ч.:	242	384
- в брой	5	3
- в безсрочни сметки (депозити)	237	381
Общо за група III:	242	384
Общо за раздел Б:	1 626	1 638
В. Разходи за бъдещи периоди	9	9
СУМА НА АКТИВА (А+Б+В)	4 396	4 366

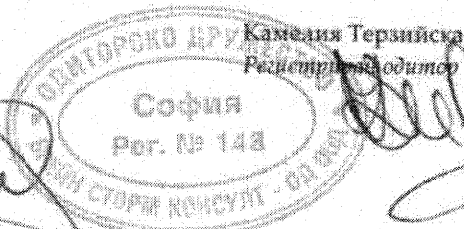
Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Ръководител:
Анастасия Бонева

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейи Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска - Управител
21 март 2018 г.

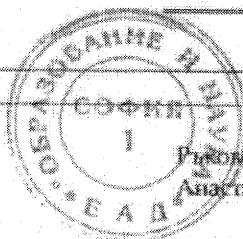
Камелия Терзийска
Регистриран одитор

Приложението към финансовия отчет на страници от 18 до 32 е неразделна част от него

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС (продължение)

ПАСИВ			
РАЗДЕЛИ, ГРУПИ, СТАТИИ		сума (в хиляди)	сума (в хиляди)
		2017	2016
а		1	2
A. Собствен капитал			
I.	Записан капитал	3 229	3 229
II. Резерви			
1.	Законови резерви	113	109
2.	Други резерви	246	246
Общо за група II:		359	355
III. Натрупана печалба (загуба) от минали години, в т. ч.:			
- нераспределена печалба		17	-
Общо за група III:		17	-
IV. Текуща печалба (загуба)			
Общо за раздел A:		3 650	3 624
Б. Задължения			
1.	Получени аванси, в т. ч.:	4	35
до 1 година		4	35
2.	Задължения към доставчици, в т. ч.:	406	377
до 1 година		374	341
над 1 година		32	36
3.	Други задължения, в т. ч.:	336	330
до 1 година		243	301
над 1 година		93	29
- към персонала, в т. ч.:		60	49
до 1 година		60	49
- осигурителни задължения, в т. ч.:		28	26
до 1 година		28	26
- данъчни задължения, в т. ч.:		44	48
до 1 година		44	48
Общо за раздел Б, в т. ч.:		746	742
до 1 година		621	677
над 1 година		125	65
СУМА НА ПАСИВА (A+B+B)		4 396	4 366

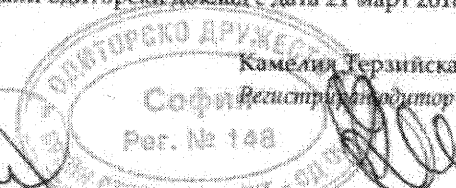
Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Ръководител:
Анастасия Бонева

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейн Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска – Управител
21 март 2018 г.

Камелия Терзийска
Регистриран одитор

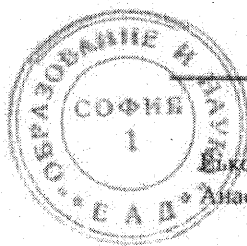
Приложението към финансов отчет на страници от 18 до 32 е неразделна част от него

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ

а	сума (в хиляди.)	сума (в хиляди.)
	2017	2016
	1	2
A. Разходи		
1. Разходи за суровини, материали и външни услуги,	2 006	2 007
в т. ч.:		
а) суровини и материали	1 432	1 358
б) външни услуги	574	649
2. Разходи за персонала, в т. ч.:	1 455	1 249
а) разходи за възнаграждения	1 214	1 036
б) разходи за осигуровки, в т. ч.:	241	213
ва) осигуровки, свързани с пенсии	132	112
3. Разходи за амортизация и обезценка, в т. ч.:	85	79
а) разходи за амортизация и обезценка на дълготрайни	85	79
материални и нематериални активи, в т. ч.:		
аа) разходи за амортизация	85	79
4. Други разходи	238	246
Общо разходи за оперативна дейност (1+2+3+4)	3 784	3 581
5. Разходи за лихви и други финансови разходи	5	5
Общо финансови разходи (5)	5	5
6. Печалба от обичайна дейност	50	45
Общо разходи (1+2+3+4+5)	3 789	3 586
7. Счетоводна печалба (общо приходи-общо разходи)	50	45
8. Разходи за данъци от печалбата	5	5
9. Печалба (7-8)	45	40
Всичко (Общо разходи+8+9)	3 839	3 631

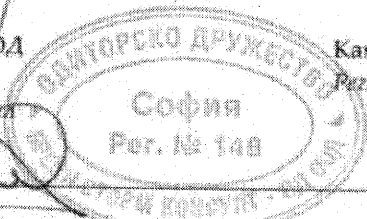
Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Бъководител:
Анастасия Бонева

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейн Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска – Управител
21 март 2018 г.

Камелия Терзийска
Регистриран одитор

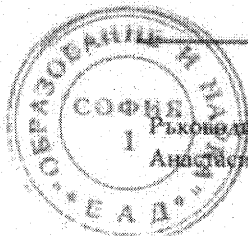
Приложеният към финансовия отчет на страници от 18 до 32 е неразделна част от него

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ
(продължение)

НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ

а	сума (в хил.лв.)	сума (в хил.лв.)
	2017	2016
1	2	3
Б. Приходи		
1. Нетни приходи от продажби, в т. ч.:	3 443	3 212
а) продукция	2 881	2 629
б) услуги	562	583
2. Увеличение на запасите от продукция и незавършено производство	166	195
3. Други приходи	229	223
Общо приходи от оперативна дейност (1+2+3)	3 838	3 630
4. Други лихви и финансови приходи	1	1
Общо финансови приходи (4)	1	1
Общо приходи (1+2+3+4)	3 839	3 631
Всичко (Общо приходи)	3 839	3 631

Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Ръководител:
Анастасия Бонева

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейн Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска – Екипирател
21 март 2018 г.

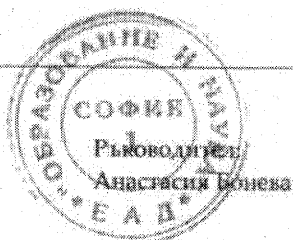
Камелия Терзийска
Регистриран одитор

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

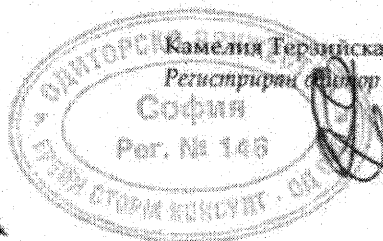
НАИМЕНОВАНИЕ НА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	2017 (сума в хил. лв.)		
	Постъпления 1	Плащания 2	Нетен поток 3
А. Парични потоци от основна дейност			
Парични потоци, свързани с търговски контрагенти	4 249	2 945	1 304
Парични потоци, свързани с трудови възнаграждения	-	1 332	(1 332)
Парични потоци, свързани с лихви, комисиони, дивиденди и други подобни	-	18	(18)
Платени и възстановени данъци върху печалбата	-	5	(5)
Други парични потоци от основна дейност	1	5	(4)
Всичко парични потоци от основна дейност (А)	4 250	4 305	(55)
Б. Парични потоци от инвестиционна дейност			
Парични потоци, свързани с дълготрайни активи	-	87	(87)
Всичко парични потоци от инвестиционна дейност (Б)	-	87	(87)
В. Парични потоци от финансова дейност			
Плащания на задължения по лизингови договори	-	-	-
Всичко парични потоци от финансова дейност (В)	-	-	-
Г. Изменение на паричните средства през периода(А+Б+В)	4 250	4 392	(142)
Д. Парични средства в началото на периода			384
Е. Парични средства в края на периода			242

Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейн Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска – Управител
21 март 2018 г.

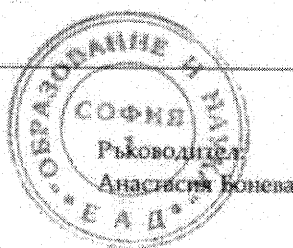

Приложението към финансовия отчет на страници от 18 до 32 е неразделна част от него

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (продължение)

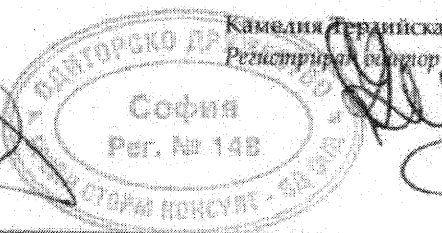
НАИМЕНОВАНИЕ НА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	2016 (сума в хил. лв.)		
	Постъпления 1	Плащания 2	Нетен поток 3
A. Парични потоци от основна дейност			
Парични потоци, свързани с търговски контрагенти	4 042	2 875	1 167
Парични потоци, свързани с трудови възнаграждения	-	1 038	(1 038)
Парични потоци, свързани с лихви, комисиони, дивиденди и други подобни	1	20	(19)
Платени и възстановени данъци от печалбата	-	6	(6)
Други парични потоци от основна дейност	-	-	-
Всичко парични потоци от основна дейност (A)	4 043	3 939	104
B. Парични потоци от инвестиционна дейност			
Парични потоци, свързани с дълготрайни активи	-	35	(35)
Всичко парични потоци от инвестиционна дейност (B)	-	35	(35)
B. Парични потоци от финансова дейност			
Плащания на задължения по лизингови договори	-	5	(5)
Всичко парични потоци от финансова дейност (B)	-	5	(5)
Г. Изменение на паричните средства през периода(A+B+B)	4 043	3 979	64
Д. Парични средства в началото на периода			320
Е. Парични средства в края на периода			384

Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейв Сторм Консулт – ОД ООД
Одиторско дружество
Камелия Терзийска, Управител
21 март 2018 г.

Приложенията към финансовия отчет на страници от 18 до 32 е неразделна част от него

ОТЧЕТ ЗА СОВЕСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

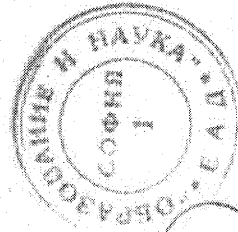
Показатели	РЕЗЕРВИ											Финансов резултат от минали години	
	Записан капитал	Премии от емисии	Резерв от последващи оценки	Резерв, свързан с изкупени собствени акции	Законни	Резерв съгласно учредителен акт	Други резерви	Неразпределена печалба	Непокрита загуба	Текуща печалба/загуба	Общо собствен капитал		
а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1. Салдо в началото на отчетния период	3 229	-	-	109	-	-	246	-	-	40	3 624		
2. Салдо след промени в счетоводната политика и грешки	3 229	-	-	109	-	-	246	-	-	40	3 624		
3. Финансов резултат за текущия период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	45		
4. Разпределения на печалба, в т.ч.:	-	-	-	4	-	-	-	18	-	(40)	(19)		
- за дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(18)	(18)		
5. Други изменения в собственния капитал	-	-	-	-	-	-	-	(1)	-	-	(1)		
6. Салдо към края на отчетния период	3 229	-	-	113	-	-	246	17	-	45	3 650		
7. Собствен капитал към края на отчетния период	3 229	-	-	113	-	-	246	17	-	45	3 650		

Съставител:
Владимир Кръстанов
15.03.2018 г.

Ръководител:
Анастасия Бончева
Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата 21 март 2018 г.

Брейт Сторм Консулт – ОДООД
Одиторска фирма
Камелия Терзиева – Овластител
21 март 2018 г.

Камелия Терзиева
Регистриран одитор
София Рег. № 143

[Handwritten signature]

Приложение към финансовия отчет на страниците от 18 до 32 е неразделна част от него

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

за годината, приключваща на 31 декември 2017 г.

1. Изложение за развитието и резултатите от дейността на дружеството и неговото финансово състояние

„Образование и наука“ ЕАД е дружество, създадено с решение на СГС № 16294/1992 г. и вписано в Търговския регистър с ЕИК: 831643269.

Акционерният капитал на Дружеството се състои от 32 286 броя обикновени акции с номинална стойност в размер на 100 лв. за една акция.

Към 31 декември 2017 г. капиталът на Дружеството възлиза на 3 228 600 лв.

Акционери в Дружеството са: Единоличен собственик на капитала е Министерство на образованието, младежта и науката, Р България.

Седалище и адрес на управление на Дружеството: гр. София, бул. Цариградско шосе № 117.

Предмет на дейност: Предпечатна подготовка, производство на учебници и полиграфически учебни произведения, предпечатна подготовка и производство на други печатни материали.

Клонове: Дружеството няма регистрирани клонове в страната и/или в чужбина.

Свързани лица: „Образование и наука“ ЕАД не е част от икономическа група и няма дъщерни дружества.

Към 31 декември 2017 г. членове на съвета на Директорите са:

1. Анастасия Григорова Бонева;
2. Юлия Иванова Захариева;
3. Ирена Валентинова Тодорова.

Дружеството се представлява от Анастасия Григорова Бонева – Изпълнителен директор.

Допълнителна информация по реда на чл.187д от Търговския закон:

За времето на своето създаване до края на 2017 г. Дружеството не е продавало и изкупувало свои акции.

Имуществената стойност на Дружеството за 2017 г. спрямо 2016 г. е както следва:

	в лева	
	2017	2016
Имуществена стойност на 100% от собствения капитал	3 649 466	3 624 400
Брой акции	32 286	32 286
Имуществена стойност на 1 акция	113,03 лв.	112,25 лв.

Към 31 декември 2017 г. в Дружеството работят 106 човека. Средносписъчният състав на персонала за периода януари-м. декември 2017 г. е 103 бр., разпределен по категории, както следва:

1. Ръководен персонал	6
2. Аналитични специалисти	3
3. Приложни специалисти	9
4. Помощен персонал	11
5. Квалифицирани производствени работници	18
6. Оператори на машини и съоръжения	31
7. Нискоквалифицирани производствени работници	25
Всичко:	103

Допълнителна информация по реда на чл.247 от Търговския закон:

Годишните възнаграждения на членовете на Съвета на директорите са както следва:

Годишно възнаграждение	2017 г.	2016 г.
В хил. лева	99	82

Членовете на Съвета на директорите не притежават акции на Дружеството. Те не участват в други дружества като неограничено отговорни съдружници с притежание на повече от 25 на сто от капитала им. Те нямат участие в управлението на други дружества и кооперации като прокуристи, управители или членове на Съвета на директорите.

През 2017 година приходите от дейността на Дружеството възлизат на 3 839 хил. лева.

Финансовият резултат е печалба в размер на 45 хил. лева.

Към 31 декември 2017 година паричните средства на дружеството възлизат на 242 хил. лева.

1.1 Финансов доклад

Приходите от продажби през 2017 г. са от полиграфически печат на печатни издания; полиграфически печат на периодични издания; полиграфически печат на други печатни издания.

Приходите на дружеството са както следва:

(хил. лв.)	2017	2016
Приходи от продажби, в т. ч.:	3 443	3 212
- приходи от продажба на продукция	2 881	2 629
- приходи от продажба на услуги	562	583
Увеличение на запасите от продукцията и незавършено производство	166	195
Други приходи	229	223
Общо приходи	3 838	3 630

Приходите от продажби през 2017 г. в сравнение с 2016 г. са увеличени с 208 хил. лв., което представлява 6 % повече.

Оперативните и административните разходи на дружеството са структурирани както следва:

(хил. лв.)	2017	2016
Разходи за материали	1 432	1 358
Разходи за външни услуги	574	649
Разходи за възнаграждения	1 455	1 249
Разходи за амортизация и обезценка	85	79
Други разходи	238	246
Общо разходи	3 784	3 581

Общият размер на оперативните и административните разходи през 2017 г. в сравнение с 2016 г. са увеличени с 203 хил. лв. или с 5,67%.

Финансовите резултати на дружеството са както следва:

(хил. лв.)	2017	2016
Финансов резултат от дейността	54	49
Други финансови приходи / разходи	(4)	(4)
Финансов резултат преди данъци	50	45
Разходи за данъци	(5)	(5)
Финансов резултат (нетен, след облагане с данъци)	45	40

Финансовият резултат за 2017 г. преди данъци е увеличен с 5 хил. лв. или 12,50% в сравнение с 2016 г.

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи по групи са както следва:

(хил. лв.)	2017	2016
Земя	711	711
Сгради	1 519	1 530
Мащини, производствено оборудване и апаратура	410	356
Съоръжения и други	53	64
Предоставени аванси и ДМА в процес на изграждане	65	55
Всичко дълготрайни материални активи	2 758	2 716
Права върху интелектуална собственост	2	2
Всичко дълготрайни нематериални активи	2	2
Общо дълготрайни активи	2 760	2 718

На този етап Дружеството не притежава финансови инструменти, които са носители на рискове за финансовото състояние на предприятието.

Финансови показатели:

№	Показател	2017	2016	2017/2016	
				стойност	процент
1.	Финансов резултат	45	40	5	12,50%
2.	Нетен размер на приходите от продажби	3 443	3 212	231	7,19%
3.	Собствен капитал	3 650	3 624	26	0,72%
4.	Пасиви (дългосрочни и краткосрочни)	746	742	4	0,54%
5.	Обща сума на активите	4 396	4 366	30	0,69%
6.	Приходи	3 839	3 631	208	5,73%
7.	Разходи	3 789	3 586	203	5,66%
8.	Краткотрайни активи	1 626	1 638	-12	-0,73%
9.	Разходи за бъдещи периоди	9	9	-	-
10.	Налични краткотрайни активи (8-9)	1 617	1 629	-12	-0,74%
11.	Краткосрочни задължения	621	677	-56	-8,27%
12.	Краткосрочни вземания	289	352	-63	-17,90%
13.	Парични средства	242	384	-142	-36,98%
14.	Платима сума през периода за погасяване на дългосрочни задължения	125	65	60	92,31%
15.	Текущи задължения (11+14)	746	742	4	0,54%

Коефициенти на рентабилност:

16.	На приходите от продажби (1/2)	0,01307	0,01245	0,00062	4,98%
17.	На собствения капитал (1/3)	0,01233	0,01104	0,00129	11,69%
18.	На пасивите (1/4)	0,06032	0,05391	0,00641	11,89%
19.	На активите (1/5)	0,01024	0,00916	0,00108	11,79%

Коефициенти на ефективност:					
20.	На разходите (6/7)	1,01320	1,01255	0,00065	0,06%
21.	На приходите (7/6)	0,98700	0,98761	-0,00061	-0,06%

Коефициенти на ликвидност:					
22.	Обща ликвидност (10/11)	2,60387	2,40620	0,19767	8,22%
23.	Бърза ликвидност (12+13)/11	0,85507	1,08715	-0,23208	-21,35%
24.	Незабавна ликвидност (13/15)	0,32440	0,51752	-0,19312	-37,32%
25.	Абсолютна ликвидност (14/15)	0,16756	0,08760	-0,07996	-91,28%

Финансова автономност:					
26.	Коеф. на финансова автономност (3/4)	4,89276	4,88410	0,00866	0,18%
27.	Коеф. на задлъжнялост (4/3)	0,20438	0,20475	0,00037	-0,18%

1.2 Оперативен и технически доклад

През 2017 г. дружеството не е осъществило проекти.

Дружеството е прилагало последователно адекватна счетоводна политика и се е придържало към действащите изисквания в Закона за счетоводството и Националните Счетоводни Стандарти (НСС), като финансовите отчети са изготвени въз основа на коректно водените счетоводни регистри.

Информацията, представена във финансовия отчет отговаря на следните изисквания:

- Разбираемост;
- Уместност;
- Надеждност;
- Сравнимост.

Съгласно изискванията на българското законодателство настоящия финансов отчет е изготвен и представен в български лева, закръглени до хиляди.

Други от съществено значение за Дружеството разяснения са оповестени в приложението към годишния финансов отчет.

През 2017 г. акциите на Дружеството не са търгувани на Българската Фондова Борса АД, София.

На основание посоченото финансово състояние и реализирания ефект от дейността на Дружеството през отчетния период, финансовия отчет за 2017 г. е съставен на база на принципа на действащо предприятие.

Годишният доклад за дейността на Дружеството за 2017 г. е изготвен съгласно изискванията на чл. 39 от Закона за счетоводството и чл.187Д от Търговския закон.

Годишният доклад за дейността на „Образование и наука“ ЕАД за 2017 г. е обсъден от Съвета на директорите и приет на заседание с протокол № 1 от 15.03.2018 г.

2. Събития след датата, към която е съставен Годишният финансов отчет

Годишният финансов отчет на „Образование и наука“ ЕАД е изготвен към 31 декември 2017 година.

Годишният финансов отчет е изготвен на 15.03.2018 година.

Няма значими събития, настъпили между отчетната дата и датата на съставяне на счетоводния баланс, които да променят финансовите отчети към 31 декември 2017 г.

3. Основни рискове, пред които дружеството е изправено

Дейността на Дружеството създава предпоставки за излагането на определени рискове, които оказват въздействие върху неговите резултати.

Систематични рискове

Политически риск

Политическият риск отразява влиянието на политическия процес в страната, който от своя страна влияе върху възвращаемостта на инвестициите. Определящ фактор, оказващ влияние върху дейността на даден отрасъл и респективно дейността на фирмата е формулираната от правителството дългосрочна икономическа програма, както и волята да се осъществяват набелязаните приоритетни стъпки. Степента на политическия риск се асоциира с вероятността за промени в неблагоприятна посока на водената от правителството икономическа политика и като следствие от това опасността от негативни промени в инвестиционния климат.

Членството на България в Европейския съюз е друг основен фактор, който гарантира минимизирането на политическия риск. Наличието на политически консенсус по въпроса за хармонизиране на националното законодателство до това на страните от Европейския съюз, както и приемането от страна на България на редица международни ангажименти действат също в посока на намаляване на политическия риск.

България е силно свързана с европейската и световната икономика и ефектът от случващото се там неминуемо ѝ влияе. За България в условията на международна нестабилност, политическият риск зависи от мерките, които правителството ще предприеме за ограничаване на негативните ефекти от кризата.

На база посоченото и познаването на политическата среда в страната в момента на изготвянето на настоящия доклад оценяваме, че липсва политически риск, тъй като Дружеството е 100 процента Държавна собственост.

Макроикономически рискове

Валутен риск

Валутният риск обобщава възможните негативни тенденции върху възвращаемостта на инвестициите в страната, вследствие на промяна на валутния курс. В малка страна със силно отворена икономика, каквато е България, нестабилността на местната валута е в състояние да инициира много лесно обща икономическа нестабилност и обратното стабилността на националната валута при паричен съвет може да се окаже най-ефективната мярка за стабилността. През последните години България натрупа опит и в двете посоки на влияние на валутните курсове. При въвеждането на системата на паричен съвет в страната на 01.07.1997 г. обменния курс български лев-германска марка бе фиксиран в съотношение 1000:1. Въвеждането на еврото като разплащателна единица в Европейския съюз доведе до практически фиксиран обменен курс 1.95583 лева за едно евро/респективно 1.95583 лева за едно евро, след деноминацията на лева, в сила от 05.07.1999 г./ Следователно валутният риск за базиран за еврото инвеститор е практически сведен до нула.

Дружеството осъществява своите сделки основно на вътрешния пазар. То не е изложено на значителен валутен риск, защото почти всички негови операции и сделки са деноминирани в български лева и евро, което е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

Инфлационен риск

Инфлацията в страната е важен фактор, касаещ реалната възвращаемост на инвестицията.

Средногодишна инфлация						
2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
4,20%	3,00%	0,90%	1,40%	0,10%	0,80%	2,10%

Поместените в таблицата данни илюстрират стабилизиращото влияние по отношение на инфлационните процеси на въведената в България на 01.07.1997 г. система на паричен съвет.

Прогнозата на Министерство на финансите, залегнала в бюджет 2018 г. е 1,30%.

Според анализатори, икономиката на България още преодолява последиците от световната икономическа криза. Икономиката на Европейския съюз продължава да се възстановява и бежанската криза също дава отражение. Продължава икономическата криза в съседна Гърция, която има сериозен дял в нашия банков сектор. Това са източници за несигурност и нестабилност, поради което е рано да се говори за очакван осъществен икономически растеж.

При посочените по-горе данни и правителствената прогноза за инфлация, рискът от висока инфлация може да се оцени като минимален.

Риск от лицензионни режими

Общият брой на лицензионните и разрешителни режими в България е значителен. Те представляват огромно бремене на бизнеса, както и всички наредби, измислени от местните органи на управление, които на практика действат като лицензионни и разрешителни режими. Може да се каже, че по този въпрос има движение в правилната посока, но то е бавно. Правителството е предприело политика по намаляване броя на лицензите и разрешителните и опростяване на тези, които остават в сила.

Дейността на Дружеството не е свързана с лицензионни и разрешителни режими и за това не е подложено на лицензионен риск.

Несистематични /микроикономически/ рискове

Традиционно несистемните рискове се разглеждат на две нива – отраслов риск, касаещ несигурностите в развитие на отрасъла ни и общ фирмен риск, произтичащ от спецификата на Дружеството ни.

Отраслов риск

Отрасловият риск се проявява от негативни тенденции в развитието на отрасъла като цяло, технологична обезпеченост, нормативна база, конкурентна среда, характеристиката на пазарната среда за продуктите и суровините, употребявани в отрасъла; отрасловият риск се свързва преди всичко с отражението върху възможността за реализиране на доходи в рамките на отрасъла и по-конкретно на технологичните промени.

В отрасъла полиграфически услуги, съществуват фирми с подобен род дейност. Дружеството има пълна информация за пазарните условия и новите технологии, както и стремеж да разшири пазарния си дял, има търговски взаимоотношения с държави от Европейския съюз, и за това няма отраслов риск в този момент.

Технологичен риск

Технологичният риск е произведен от необходимите технологии за обслужване на дейността и от скоростта, с които те се развиват.

Използваните от Дружеството технологии отговарят на новите тенденции и развитие в бранша, което води до нисък технологичен риск.

Фирмен риск

Свързан е с характера на основната дейност на Дружеството, с технологията и организацията на дейността, както и с обезпечаване на Дружеството с финансови ресурси. Подкатегории на фирмения риск са: бизнес риск и финансов риск. Основният фирмен риск е свързан със способността на Дружеството да генерира приходи, а от там и печалба.

Основният фирмен риск за Дружеството е свързан с възможни различия в търсенето и предлагането на нашата продукция, в предпочитанията на потребителите. Така рискът може да окаже отрицателно въздействие върху продажбите и съответно върху приходите на Дружеството.

За Дружеството е важна възвръщаемостта на инвестираните средства и ресурси за дейността. Поддържането на нисък фирмен риск е постигнат със сключените дългосрочни договори за полиграфическо изпълнение на обществени поръчки.

Финансов риск

Финансовият риск на Дружеството е свързан с възможността от влошаване на събираемостта на вземанията, което би могло да доведе до затруднено финансово състояние.

Чрез показателите за финансова автономност и финансова задължияност се отчита съотношението между собствени и привлечени средства. Високите стойности на коефициента за автономност и ниските стойности на коефициента на финансова задължияност са добра гаранция за инвеститорите и собствениците.

Ликвиден риск

Неспособността на Дружеството да покрива намерените си задължения е израз на ликвиден риск. Ликвидността зависи главно от наличното в Дружеството на парични средства или на съответните им алтернативи. Другият основен фактор, който влияе силно е свързан с привлечения капитал.

Дружеството провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност. За да контролира риска Дружеството следи за незабавно плащане на нововъзникнали задължения.

Кредитен риск

Дружеството е изложено на кредитен риск само ако ползва заемни средства. Кредитният риск може да бъде определен като вероятността кредитополучателят да не изпълнява съзнателно или да е в невъзможност да изпълни поети от него ангажимент по сключения договор за заем.

Финансовите активи на Дружеството са концентрирани в три групи: парични средства в брой; парични средства по банкови сметки и вземания от клиенти. Дружеството няма сключени договори за заеми. Кредитният риск е основно рискът, при който клиентите няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Дружеството няма значителна концентрация на кредитен риск. Неговата политика е да договаря кредитен период по-дълъг от 30 дни само на клиенти, които имат дълго сътрудничество с Дружеството. За по-голямата част от клиентите постъпленията от продажби са предимно по банков път с предплащане.

Регулативен риск

Регулативният риск е свързан с възможността за промени в нормативната база, отнасящи се до опазване на околната среда, както и вероятността Дружеството да не бъде в състояние да изпълни предписанията и изискванията на екологичното законодателство и компетентните органи, за което да му бъдат налагани санкции.

Имайки предвид естеството на дейността на Дружеството и посочените по-горе параметри, регулативния риск може да бъде оценен като нискожен.

4. Действия в областта на научноизследователската и развойната дейност.

Дружеството не извършва дейности в областта на научните изследвания и проучвания.

5. Вероятно бъдещо развитие на дружеството

За 2018 г. се очаква печалба от основната дейност. Предвижда се да се повиши тенденцията за запазване, разнообразяване и разширяване на пазарния дял в бранша и сключване на нови договори по обществени поръчки. Предвижданото развитие на Дружеството е да възобнови търговските взаимоотношения с европейските партньори.

15.03.2018 година
гр. София

Изпълнителен Директор:

/Анастасия Бонева/

